

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS MATOS • MAAMAR 4

ושמע אביה את נדרה

« Et son père entend son vœu »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/matos/4/

1 ושמע אביה את נדרה. להבין ענין דקדוקי סופרים שאנו רואים כמעט שכל התלמוד מלא מהלכות וחומרוי [וחומרות] שהחמירו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] והוסיפו כמה גדרים וסייגים לתורה שבכתב.

«Et son père entend son vœu.» Pour comprendre la question des subtilités des Scribes (dikdouké sofrim), nous voyons que presque tout le Talmud est rempli de lois et de rigueurs auxquelles nos Sages, de mémoire bénie, ont soumis la Torah écrite, en ajoutant de nombreuses barrières et précautions.

והענין מובן כמ"ש רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ע"פ כי טובים דודיך מיין אמרה כנס"י [כנסת ישראל] ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה.

La question s'éclaire à partir de ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit au sujet du verset: «Car tes amours sont meilleures que le vin»: l'Assemblée d'Israël a dit: «Les paroles des Scribes me sont plus douces que le vin de la Torah.»

פ"י יינה של תורה הוא פנימית התורה וסודותיה כמשארוז"ל [כמו שאמרו רבתינו זכרונם לברכה] כנס יין יצא סוד ד"ס ערבים על כנס"י [כנסת ישראל] יותר מסודות התורה

C'est-à-dire que le «vin de la Torah» désigne sa dimension intérieure (pnimiyout) et ses secrets, comme l'ont enseigné nos Sages, de mémoire bénie: «Le vin entre, le secret sort.» Les paroles des Scribes sont plus douces à l'Assemblée d'Israël que les secrets de la Torah,

כי כל הגדרים והחומרות שבדברי רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ודרכי מוסר שבאגדות ופרקי אבות כולם נמשכים מבחינת אהבה רבה כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' (ועמ"ש ע"פ כי אהבך ה' אלקיך בד"ה לא אבה),

car toutes les barrières et les rigueurs contenues dans les paroles de nos Sages, de mémoire bénie, ainsi que les voies d'instruction morale des Aggadot et des Pirkei Avot, procèdent toutes du niveau du grand amour (ahava rabba), comme il est écrit: «Je vous ai aimés, dit Havaya» (et voyez ce qui est écrit à propos du verset «Car Havaya, ton D.ieu, t'a aimé», dans le discours commençant par «[Mais Havaya, ton D.ieu] ne voulut pas»),

כמו למשל אדם מחמת אהבתו על בנו מדקדק עמו יותר להוסיף עליו שמירה מעולה בסייגים וגדרים בכל האפשרי בע"כ [בעל כרחך] שיהיה מנוקה מכל וכל

comme, par exemple, un homme qui, par amour pour son fils, se montre plus exigeant envers lui et veille davantage sur lui, en multipliant autant que possible les précautions et les barrières, malgré la volonté de son fils, afin qu'il soit entièrement exempt de toute faute,

וכן חפץ מאד שימצא חן ושכל ביתר שאת. וכמו למשל מרגליות מה שהיא יקרה ביותר שומרה ביותר שמירה מעולה כלי בתוך כלי.

et désire également ardemment que [son fils] se distingue davantage encore par la grâce et l'intelligence. Ainsi, par exemple, pour les perles: plus une perle est précieuse, plus on la protège soigneusement, en la plaçant dans un écrin, lui-même placé dans un autre écrin.

כך מחמת גודל אהבתו ית' אלינו מחמיר ומדקדק עלינו בדקדוקי סופרים שהן המה דברי תורתו הנמשכות

De même, en raison de la grandeur de Son amour, béni soit-Il, pour nous, Il se montre rigoureux et exigeant envers nous par les subtilités des Scribes, qui sont elles-mêmes les paroles de Sa Torah, lesquelles procèdent

מאה"ר [מאהבה רבה] בסייגים וגדרים לזכותינו לטוב לנו שנהיה נקיים לפניו ית' (עמ"ש מזה ע"פ שחורה אני ונאווה ועיינן ברבות ר"פ שמות גבי ואוהבו שחרו מוסר).

du grand amour, par des barrières et des précautions, afin de nous mériter le bien, pour notre avantage, et que nous soyons purs devant Lui, béni soit-Il (voyez ce qui est écrit à ce sujet sur le verset «Je suis noire, mais belle», et voyez dans Midrash Rabbah, au début de Parshas Shemos, à propos de «celui qui l'aime le corrige dès le matin»).

והנה בזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים היה סגי בדאורייתא כי היתה נאמנה את ה' רוחנו ולא משכנו

Or, à l'époque où le Temple se tenait, la loi de la Torah suffisait, car notre esprit était fidèle à D.ieu et nous n'étions pas entraînés

חבלי עבותות אהבתנו לתאוות גשמיות והיה בנקל להיות אהבת ה' קבועה בלב כל איש להיות בהתלהבות לעבודת ה' ותורתו גם מבלי שנתעורר מזה אהבה רבה

par les liens et les cordes de notre amour pour les désirs matériels ; il était facile que l'amour de D.ieu s'établisse dans le cœur de chacun, et que l'on soit enflammé dans le service de D.ieu et de Sa Torah, même sans éveiller en soi un grand amour par ce moyen.

אך דור אחר דור כי נתמעטו הלבבות השלימות בעבודת ה' באהבה עזה ברשפי אש ונכוינו באש זרה באהבות ותאוות גופניות וכ"כ [וכן כתב] גברו עלינו עד אשר

Mais, de génération en génération, les cœurs entièrement voués au service de D.ieu, dans un amour ardent aux flammes de feu, se sont raréfiés ; nous avons été brûlés par un feu étranger, celui des amours et des désirs corporels, et ceux-ci ont pris sur nous une telle emprise que

לא נוכל לעבוד ה' באהבה בלתי שנתעורר מזה אהבה רבה ע"י דקדוקי סופרים וחומריהם בכל פרטיהם הן בבחינת סור מרע בכל החומרות שבגמרא ופוסקים והן

nous ne pouvons servir D.ieu avec amour sans éveiller par ce moyen un grand amour, grâce aux précisions des Scribes et à leurs rigueurs, dans tous leurs détails : aussi bien dans la catégorie de « s'écarter du mal », avec toutes les rigueurs du Talmud et des décisionnaires, que

בבחינת ועשה טוב בדברי מוסר שבאגדות ומילי דאבות עין טובה שיראה את חבירו בטוב עין ורעת רעהו אל יחשוב בלבו וכן לב טוב וחבר טוב כו'.

dans la catégorie de « faire le bien », avec les paroles de morale des enseignements aggadiques et des maximes des Avot : « un bon œil », c'est-à-dire regarder son prochain d'un bon œil ; « qu'il ne médite pas en son cœur le mal contre son prochain » ; de même, « un bon cœur » et « un bon compagnon », etc.

(ועמ"ש בד"ה כה תברכו את בניי [בני ישראל] בפ"י איך לא אשא פנים לישראל כו' והם מדקדקים על עצמן עד כזית כו'.

(Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par « Ainsi vous bénirez les enfants d'Israël », à propos de l'explication de « Comment ne leur accorderais-je pas Ma faveur, alors qu'ils sont exigeants envers eux-mêmes jusqu'à la mesure d'une olive... ».

נמצא שע"י שכנס"י [שכנסת ישראל] מדקדקים על עצמן להחמיר ע"ע ביותר ממ"ש בתשב"כ [בתורה שבכתב] מזה נמשך בחי' ישא ה' פניו שהוא בחינת אהבה רבה שלמעלה מההשתלשלות כו'

Il en ressort que, parce que la communauté d'Israël est exigeante envers elle-même et s'impose des rigueurs au-delà de ce qui est écrit dans la Torah écrite, cela fait descendre le niveau de « Que Havaya fasse luire Sa face », qui est le niveau du grand amour situé au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), etc.,

ונמשך בחי' זו אליך ממש להיות גילוי אה"ר [אהבה רבה] זו גם באדם וכמ"ש ג"כ בדי"ה שחורה אני ונאווה
הני"ל שע"י תתעלה הנפש הבהמית ג"כ כו' ע"ש. ועמ"ש בפ' מקץ סדי"ה כי אתה נרי גבי

et ce niveau est attiré jusqu'à toi, concrètement, afin que ce grand amour se révèle aussi chez l'homme. Comme il est également expliqué dans le discours commençant par « Je suis noire, mais belle », mentionné plus haut : par cela, l'âme animale aussi sera élevée, etc. Voyez là-bas. Voyez également ce qui est écrit dans la paracha de Mikets, à la fin du discours commençant par « Car Tu es ma lampe », à propos de

והנה בדורות הראשונים כו' אבל דורות האחרונים כו'. וזהו והוי' יגיה חשכי כו' וע"ש שהוא מלמעלה
מסדר ההשתלשלות וזהו ענין ישא ה' פניו אליך והיינו ע"י שמדקדקים על עצמן וכמ"ש ברע"מ [ברע"א
מדימנא] בפ' פינחס)

« Or, dans les premières générations..., mais dans les générations ultérieures... » Et c'est [le sens de] « Havaya illumine mes ténèbres... » ; voyez là-bas, car cela provient de ce qui est au-dessus de l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes. Tel est le sens de « Que Havaya élève Sa face vers toi » : cela se produit parce qu'ils sont exigeants envers eux-mêmes, comme il est écrit dans le Raaya Mehemna, dans la paracha Pin'has.

(דרל"ח ע"ב) שהוא בחי' ישאהו על אברתו שהוא למעלה ממה שנמשך ע"י רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח
אברין דמלכא וע"י [ועיין] בגמ' [בגמרא] במגילה (דף כ"ז ע"ב ודכ"ח ע"א) גבי ובמה הארכת ימים כו' יעו"ש
[יעויין שם].

(folio 238b) : il s'agit du niveau de « Il le porte sur Ses ailes », qui est au-dessus de ce qui est attiré par les 248 commandements, lesquels sont les 248 membres du Roi. Voyez aussi la Guemara, dans Meguila (folio 27b et folio 28a), au sujet de « Et par quoi avez-vous prolongé vos jours... » ; voyez là-bas.

ועמ"ש במ"א בפ"י כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו כו'. וזהו שכתוב ושמע אביה את נדרה כו' הניא
אביה אותה שהאב מפר את הנדר

Voyez aussi ce qui est écrit ailleurs au sujet de l'explication de « Quiconque prolonge le mot E'had, ses jours sont prolongés... ». C'est là le sens de ce qui est écrit : « Et son père entend son vœu... », « son père l'a annulé » : le père annule le vœu,

כי מבחי' אהבה רבה הוא מפר כתרגומו מבטל כל האיסורים והקישורים אשר כנס"י [כנסת ישראל] היא אסורה וקשורה ואין חבוש מתיר עצמו כ"א ע"י מדת אהבה רבה בחי' אביה.

car c'est par le niveau du grand amour qu'il l'annule — comme le traduit le Targoum, « il annule » —, tous les liens et les attaches qui tiennent et enchaînent la Communauté d'Israël ; et « un prisonnier ne peut se libérer lui-même », si ce n'est par l'attribut du grand amour, le niveau de « son père ».

(וענין האיסורים שהיא אסורה וקשורה בהן י"ל [יש לומר] דהיינו חלישת כח הנפש שאין בכחה לצאת מנרתקה ומאסרה כו')

(Le sens des liens par lesquels elle est tenue et enchaînée peut s'expliquer comme étant l'affaiblissement de la force de l'âme, qui n'a pas la capacité de sortir de son enveloppe et de sa prison, etc.,

חומריות הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] וכמ"ש במ"א בד"ה בחדש השלישי בפ' יתרו ושם נת' [נתבאר] שע"י התורה נמשך כח ועוז לנפש לבטל קישורים אלו כו' וכמ"א נתבאר דקישורים אלו נקרא סירכות ברע"מ [ברע"א מהימנא] שהנפש מסתבכת בהם ועי"ז אינה יכולה לעלות כו'

la matérialité du corps et de l'âme animale, comme il est expliqué ailleurs, dans le discours commençant par « Au troisième mois », dans la paracha Yitro. Il y est expliqué que, par la Torah, force et vigueur sont attirées vers l'âme afin qu'elle puisse défaire ces attaches, etc. Ailleurs, il est expliqué que ces liens sont appelés « adhérences » (sir'hot) dans le Raaya Mehemna ; l'âme s'y trouve enchevêtrée et ne peut, de ce fait, s'élever, etc.,

בד"ה פ"י הפסוק מי אל כמוד, וי"ל [ויש לומר] שהפרת נדרים ביוהכ"פ [ביום הכפורים] היינו שע"י התשובה נמשך בחי' הפרת וביטול הקישורים וגילוי האה"ר [האהבה רבה] בנפש כו'. ועוד י"ל [יש לומר] בענין שהאב מפר והוא ע"ד מ"ש בזהר פ' אמור)

dans le discours commençant par « Explication du verset : Qui est un D.ieu comme Toi ? ». On peut expliquer que l'annulation des vœux à Yom Kippour signifie que, par la techouva, le niveau qui défait et annule ces liens est attiré, et que le grand amour se révèle dans l'âme, etc. On peut encore expliquer l'annulation par le père dans l'esprit de ce qui est dit dans le Zohar, paracha Emor.

(ד"ק ע"ב) גבי בזמנא דנטלא מבי אבא ולא בזמנא דנטלי מבי אימא, כי מבחי' הבינה והדעת נמשך להיות אתכפ"א סט"א [סטרא אחרא].

(folio 100b), au sujet de « au moment où elle reçoit de la maison d'Abba, et non au moment où elle reçoit de la maison d'Imma » ; car c'est du niveau de Bina et de Daat que découle la soumission de la sitra a'hra (itkafya).

וזהו ענין הנדרים סייג לפרישות, אבל להיות אתהפכא חשוכא ממש לנהורא א"א להיות מבחי' בינה שמינה דינין מתערין,

Et tel est le sens de «les vœux sont une haie protectrice pour l'abstinence». Mais transformer véritablement l'obscurité en lumière (is'hapcha) ne peut venir du niveau de Bina, d'où les jugements sont éveillés,

אלא מבחי' חכמה עילאה והחכמה תחיה והוא הביטול שלמעלה מהשגה ודעת כו' כמבואר בד"ה ראה אנכי נותן.

mais plutôt du niveau de la 'Hokhma supérieure, «et la sagesse donne la vie»; c'est là l'annulation de soi (bitoul) qui dépasse la compréhension et la connaissance, etc., comme il est expliqué dans le discours qui commence par «Vois, je place [devant vous]».

2 וזהו שהאב מפר ומהפך חשוכא לנהורא ומבחי' זו נמשך ג"כ בחי' ואם היו תהי' [תהיה] לאיש הנזכר למעלה וע' בזהר שם.

Et c'est [pourquoi] le père annule et transforme l'obscurité en lumière. De ce niveau découle également le niveau de «Et si elle doit être [mariée] à un homme», mentionné plus haut; voir aussi le Zohar à cet endroit.

אך פי' ושמע אביה את נדרה היינו שע"י אתכפייא בתחלה שזהו ענין הנדרים מזה נמשך אח"כ גילוי בחי' אביה להיות אתהפכא חשוכא לנהורא.

Cependant, le sens de «Et son père entend son vœu» est que, par la soumission initiale — qui constitue le principe des vœux — découle ensuite la révélation du niveau de «son père», afin que l'obscurité soit transformée en lumière (it'hap'ha).

ועיין עוד מענין בחינת אביה בפרדס שער חמישי פ"ג [פרק ג']. וז"ש [וזהו שכתוב] ג"כ וידבר משה אל ראשי המטות כו' לאמר זה הדבר כו'

Voir aussi, au sujet du niveau de «son père», le Pardes, Porte cinq, chapitre 3. C'est également le sens de ce qui est écrit: «Et Moché parla aux chefs des tribus..., en disant: Voici la chose...»:

שע"י לאמר זה הדבר שמבחינת משה על ידי זה יוכל להתיר הנדר כו' גם ראשי המטות הוא בחי' רעותא דליבא אה"ר [אהבה רבה] וכמבואר למעלה:

c'est par «en disant: Voici la chose», qui relève du niveau de Moché, que l'on peut alors délier le vœu, etc. De plus, «les chefs des tribus» correspondent au désir du cœur (reouta deliba), au grand amour, comme expliqué plus haut.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/matos/4/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak